

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 9. De eo quod agendum est, vt beneficium acquisitum in
excommunicatione, tuta conscientia retineri possit,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

quia licet ignorantia valeat ad effugiendas pœnas, quæ à iure statutæ sunt aduersus excommunicatos, aliquid prohibitum agentes, non facit tamē ad valorem ipsius actus: seu vt quod ab aliquo geritur validum sit, quod alias absente ignorantia, minime valeret.

45. SECUNDVM EST. Excommunicatum non posse eligi ad beneficium Ecclesiasticum, eiusq; electionem esse inualem. Quod iisdē modis, ac præcedēs de collatione, ampliandum est, vt bene declarat Vgol. in seq. §. 2. Tertium est, excommunicatum non posse præsentari à patrono laico, vel Clerico ad beneficium iurispatronatus, nec ad aliud postulari, aut nominari. De quo ibid. Vgol. Rationem illius hanc reddens, quod per hæc præueniatur ad collationem: & phibito aliquo, omne illud per quod ad illud peruenitur, prohibitū esse censetur, argum. cap. vlt. de Clerico excommunicato ministrante. Quartum est, permutationem beneficiorum per excommunicatum factam, minime valere: nam in illa continget mutua collatio; vt bene declarat ibid. Vgol. num. 6. Quintum est, non posse conferre excommunicato pensionē super beneficio Ecclesiastico. Quod Couar. probat: quia licet hæc non sit beneficium Ecclesiasticum, est tamē ius percipiendi redditus Ecclesiasticos, quibus excommunicatū sui non est consentaneū. De qua re plura idem Couar. in pract. quest. cap. 36. n. 10. Sextum est, non tantum collationem beneficij Ecclesiastici factam excommunicato esse nullam, sed etiam impetrationem literarum ad beneficia illi obtentam, nullam item esse: ita vt collatio ipsi facta vigore earundem literarum, nulla sit. Qua de causa (inquit Couar. in prius cit. §. 7. n. 3.) quoties in Romana curia confertur aliquod beneficij, datur eidem ei cui confertur absolutio à quacumq; excommunicatione.

46. Admonet autem consequenter num. 4. idem Couar. antedicta esse vera, quando agitur de acquisitione iuris, & tituli ad beneficium Ecclesiasticum: quia si tantum tractetur de beneficij acceptatione; vt fieri potest cum quis ante excommunicationem literas ad beneficium vacaturum, & contingit hoc vacare eo tempore quo excommunicatus est, tunc potest virtute literarum suarum illud acceptare, eritq; collatio suspendenda donec fuerit ab excommunicatione absolutus. Quod pluribus idem author tractat lib. 3. par. resolut. cap. 16. num. 4.

47. Qui adhuc in illo memorato §. 7. num. 3. de antedictis addit, intelligenda esse cum excommunicatio valida fuerit: si enim inualem sit, non adfert excommunicatio impedimentum, neque collationem beneficij Ecclesiastici ipsi factam reddit nullam. Item esse intelligenda, quantumuis excommunicatio sit iniusta, dummodo sit valida, prout adhuc idem ibid. addit nu. 7. versus finem. Id deducens ex eo quod ante docuerat: quoad Deum quidem excommunicationem iniuste seu absque causa legitima latam non obligare; quoad pœnas tamen à iure statutas aduersus excommunicatos vim omnino obtinere, ita vt non debeat ante obtentam absolutioem se diuini immiscere, & per consequens nec possit beneficium, quod ad illa ordinatur, ei conferri. Quod autem excommunicatio proposito modo iniusta liget, probat ex eo quod alleganti se excommunicatum esse iniuste, absolutioe perinde ac confitenti se iuste excommunicatum esse, detur absolute; non autem solum ad cautelam, seu sub conditione prout datur alleganti excommunicationem in se latam nullam esse. Quam differentiam ille deducit ex cap. Solet, & ex cap. Venerabilibus, §. Porro, & §. Sed si, De sent. excommunic. in 6. Mitius autem de hac re sentientem Suarez in tom. 5. in 3. par. disput. 4. sect. 7. præsertim à num. 26. ad 31. qui volet, sequi poterit.

48. De vobis super sunt addenda. Alterum, ea esse intelligenda de quibuscumq; beneficiis Ecclesiasticis, siue secularibus, siue regularibus, siue curatis, siue simplicibus, siue dignitatibus. Cum enim supra citatum cap. Postulasti, simpliciter, & absque distinctione loquatur, parque sit omnium ratio, nihil est cur distinguere debeamus. Alterum, iuxta Caiet. verbo Excommunicatio, cap. vltimo, vers. Vbi scito, excommunicatum peccare mortaliter, vt faciundo fructus suos, sic & accipiendo beneficium, quia iniuste sibi usurpat bona Ecclesiastica, quorum participatione priuatus est.

CAPVT IX.

De eo quod agendum est, vt beneficium acquisitum in excommunicatione tuta conscientia retineri possit.

S V M M A R I V M.

- 49 Quando is qui excommunicatus est, possit, aut non possit beneficium in eo statu acceptum retinere.
- 50 Sublata per legitimam absolutionem excommunicatione, titulus beneficij inualem in ea acceptus, reuoluidari potest per Episcopum.
- 51 Exceptiones aliquot.
- 52 Quatenus dum reuoluidatio procuratur, fructus beneficij retineri possint, & quod eo tempore per alium ab Episcopo constitutum non per se inualem habens titulum prestare debet officium eidem beneficio annexum.
- 53 Quatenus reuoluidatio fructus percepti, & quod: titulus non obtentus canonice, nunquam præscribitur.

DE hoc agit Henriquez in 1. parte sua Summe lib. 13. c. 14. cum quo ex variis Doctores aliquot documenta proponemus.

PRIMUM EST: si is qui beneficium habet in excommunicatione acquisitum, ostendat hanc fuisse inualem, poterit beneficium retinere, & gaudere fructibus illius. Istud patet, quia excommunicatio inualem, sine effectu est; vt omnium iudicio receptum esse habet Couar. ad cap. Alma mater, 1. par. §. 7. num. 5. ac proinde acquisitionem beneficij non impedit.

SECUNDVM EST: si is aduertit irritam esse beneficij collationem: quia illam receipt ligatus valida excommunicatione, tenetur etiam post obtentam absolutionem curare, vt noua collatione ei validetur beneficij titulus. Hoc post Palud. in 4. dist. 18. quest. 4. in 2. effectu habet Syluester verbo Excommunic. 3. num. 1. ver. 9. & post Archidia. & Ancharan. Couar. in præced. num. 2. ver. 7. Et ratio est: quia ex antedictis, collatio nulla fuit; atque, vt habet 18. reg. iuris in 6. non firmatur temporis tractu, quod de iure initio nõ subsistit. Vnde talis tenetur, & beneficium acceptum relinquere, & omnes fructus perceptos restituere: & recte Nauar. notat in Enchir. cap. 27. num. 21. ver. 7.

TERTIVM EST: Si per absolutionem datam ab eo qui de iure potest, sublata sit excommunicatio, proprius Episcopus potest titulum beneficij, quod ab eam fuit inualem, reuoluidare. Hoc de communi Doctorum sententia aliquot citatis tradunt Couar. ad cap. Alma mater, 1. par. §. 7. n. 8. & post Rebuffum Vgolinus tab. 2. De censuris, cap. 13. §. 1. num. 3. Et probant: quia vbi dispensatio à iure permittitur, nec quis dispenset declaratur; Episcopis dispensandi potestas permittitur esse existimatur; argum. cap. Nuper, De sent. excommunic. in fine. Ex quo loco, tum ceteri, quorum meminit Couar. tum etiam glossa ad cap. Excommunicamus 1. De hæreticis, §. Credentes, verbo Apostolica, id ipsum colligunt. At in cap. Postulasti, De Clerico excommunic. ministrante, permittitur dispensatio cum illo, cui in excommunicatione collatum est Ecclesiasticum beneficium, nec declaratur quis dispenset. Eam igitur dare potest proprius Episcopus. Quod aduerte procedere in quacunq; excommunicatione, etiam referuata Papæ, postquam sublata est per absolutionem datam ab habente potestatem sufficientem, ex Panorm. ad cit. cap. Postulasti, num. 8.

Sed patitur aliquot exceptiones. Prima est, quam in seq. n. 9. habet Panorm. cum ipse met Episcopus scienter beneficium ipsum contulit excommunicato: quia tunc non censetur dignus habere talem potestatem, sicut nec quando simoniacè contulit, argum. cap. Præsentium 1. quest. 5.

Altera exceptio est, cum collatio facta fuit per Papam: quia ex quo Papa manum apposuit, alius quod deest supplere non potest, argum. cap. Cum in distribuendis, De temporibus ordinat. Ex quo habetur, à Papa ordinatum in inferiori ordine, non posse ad superiorem ordinem promoueri sine eiusdem Papæ licentia. Quæ exceptio ex Couar. in eod. num. 8. sub finem, procedit, etiam si talis collatio ad Episcopum ipsum

ipsum

ipsum alioqui pertinisset. Nam neq; tunc Episcopus potest quod Papa cepit consummare: adeo ut beneficium alicui collatum a Papa, si aliqua de causa collatio inutilis, aut nulla fuerit, nequeat Episcopus eidem, aut alteri conferre, quantumvis ad ipsius collationem pertineat. Pro qua re plures authores referunt ibid. Couar. & post ipsum Henriquez in cit. lib. 13. cap. 14. lit. O, in margine.

Cum vero collatio facta fuerit per Prælatum inferiorem Episcopo, potest tunc Episcopus ipse dispensare, perinde ac si fuisset per ipsum facta. Nec obstat quod non possit tale beneficium conferre, sicut nec obstat quomodo interponat suam auctoritatem permutationi beneficiorum ad aliorum collationem spectantium; argumento cap. Quæsitum, De rerum permutatione. Ita notat Panorm. in cit. num. 9. Et addit interveniente dicta Episcopi dispensatione, non esse opus alia collatione. Id quod Couar. in eod. loco monet non videri admittendum, nisi is etiam ad quem pertinet beneficij collatio, qua non est priuatus, consentiret tali dispensationi; quandoquidem talis consensus ad permutationem auctoritate Episcopi faciendam est necessarius, prout cum glossa ad cap. vnicum, De rerum permut. in 6. & ad Cl. men. vnicam, eodem tit. Doctores notare Couarruias ibidem testatur.

Tertiam exceptionem in fine cit. num. 3. addit Vgolinus, si Romanus Pontifex dispensationem eiusmodi referuaret alteri, qui proprio Episcopo: argumento cap. Graue, in fine, De præbendis, & cap. Cum illorum, De senten. excommunic.

52. **QUARTVM DOCUMENTVM EST.** Interim dum reus curat intra breue, & necessarium tempus obtinere dispensationem, & reualidationem tituli, potest retinere fructus, tanquam depositarius cõseruando illos. Hoc habet Henriquez in cit. cap. 14. §. 2. circa med. Et probatur à simili: quia par ratio est in eo, ac quando quis rem alienam detinet, donec cognoscat verum dominum, vt possit illam ei restituere, vel remissionem obtinere.

Vbi aduerte, eum qui beneficium Ecclesiasticum iniuste, nec canonice habet, teneri quidem statim resignare illud in manu eius à quo conferri potest, atque fructus perceptos restituere, prout explicat D. Antonius 2. par. titulo 1. cap. 5. §. 11. in fine, & Tabienfis, & Syluester in verbo Beneficium 3. ille numero 5. & hic numero 20. itemque Armilla eodem verbo, numero 56. & adhuc Syluester in verbo Resignatio, numero 3. Nihilominus tamen, vt habet Henriquez loco citato, litera Q. in margine; si subsit causa, vt quia ad titulum talis beneficij initiatus est sacro ordine, aut non potest dimittere illud, nisi cum scandalo detegat culpam occultam, aut ob aliam similem causam; potest interim illud retinere, quamdiu diligentia debitam adhibet ad impetrandam dispensationem, & reualidationem, fructusq; diligenter custodire, aut in Ecclesiæ utilitatem expendere, aut etiam tantum sibi sumere de consilio Confessarij, quantum sibi necessarium est ad vitam, vt non opprimatur egestate.

53. **QVINTVM DOCUMENTVM.** quod tangit Henriquez in eod. in §. 2. vt habens beneficium non canonice, ob excommunicationem, ne in vitio intrusionis maneat, officium eidem beneficio annexum non debeat per se præstare, sed per Vicarium ab Episcopo designatum: nisi forte ad tempus sit periculum scandali, cui, tanquam prohibito iure diuino, cedit ius Ecclesiasticum priuans excommunicatum vsu Sacramentorum, & publici officij. Quamquam interea dum Papæ dispensationem expectat ad celebrandum, curare potest se ab excommunicatione absolui, & ab irregularitate dispensare Episcopum; qui vtrumque potest in delicto occulto, ex Concil. Trid. sess. 24. cap. 6.

Imo, vt idem auctor in sequenti num. 3. addit ex quorundam sententia, qui pro conscientie foro ex tacita commissione Papæ, potest iusta de causa reualidare prædictum beneficij titulum; quandoquidem Episcopus tanquam Pastor iure diuino institutus in animarum remedium, multum potest; præsertim in iis qui non sunt expresso iure reseruata Papæ. Sic enim tacita commissione in occulto impedimento matrimonij iam contracti dispensare potest, quando non patet ad Papam aditus, vt bene Henriquez bene explicat in

præced. lib. 12. cap. 3. Iusta causa autem censeri potest, si is cum quo dispensandum est, bene meritus sit, pro ratione sui status indigeat, aut cui sine scandalo vix liceat beneficium habitum deserere, aut qui ob paupertatem non habeat commode recursum ad Papam.

SEXTVM DOCUMENTVM. Prædictum beneficium obtenta reualidatione tituli, posse retinere fructus perceptos, quia fructus beneficij vacantis reseruatur successori, quem admodum notat Sylu. verbo Beneficium §. in initio. Et post eum Henriquez sub fine memorati capitis 14. Vbi & addit quod si dispensationem obtinere non poterit: dimisso beneficio possit eam portionem fructuum perceptorum sibi retinere, quæ ad honestam sustentationem, ei debetur iuxta seruitium, eidem beneficio annexum, si illud præstiterit. Quæ doctrina est Nauarti in lib. 1. consil. tit. 18. consil. 5. num. 3. Et ita, quod idem ibidem tangit, pauper Clericus, qui titulo inualido beneficium habuit, si officium debitum præstiterit, retinere potest quæ fuerunt ei strictè necessaria ad vitam. Pro quo aliquot authores nobiles Henriquez refert in eodem libro 13. cap. 3. §. 3. in margine lit. C. Quam in re ad conscientiam tranquillitatem consultum est, ei præsertim qui mala fide beneficium habuit, condonationem fructuum à Superiore petere cum tituli validatione: quod timoratis est in vsu positum.

Cæterum, is qui in excommunicatione, aut alias non canonice beneficium obtinuit, nunquam præscribit; vt ex Archidiacono habent Syluest. & Tabienfis in verbo Beneficium 3. ille num. 20. & hic num. 5. atque Armilla eodem verbo num. 56. Confirmarique potest ex cap. Postulasti, De Clerico excommunicato. Neque ad id iuuat tolerancia Superioris: nisi esset Papæ expressa; siue per seipsum, siue per alium de ipsius mandato, vt Syluest. ibidem, & Tabienfis in sequenti num. 7. annotant. Vide tamen in præced. lib. 30. tractat. tertio, num. 179. in fine, qualiter nonnulli id moderandum censent.

CAPVT X.

Excommunicationem maiorem priuare, tam actiua, quam passiva conuersatione humana.

SVMMARIVM.

- 54 Quod excommunicatus ueneatur ceterorum fidelium conuersatione humanam vitare.
- 55 De peccato excommunicati conuersantis contra eam prohibitionem.
- 56 Aliquot casus in quibus ab eo peccato excusatur.
- 57 Obligatio quam ceteri fideles habent abstinendi à conuersatione cum excommunicato.
- 58 Tractatio difficultatis, an specialiter excommunicatus vitari debeat in conuersatione, antequam sit publicatus.

54. **S**ENSVS huius effectus est, excommunicatum maiore excommunicatione, debere in humana conuersatione, & alios vitare, & ab alijs vitari. Ac vitare quidem debere alios cum Panor. ad cap. Nulli, De senten. excommun. expresse tradunt Angelus, Excommunicatio vlt. §. 1. & Sylu. Excommunicatio 3. num. 1. vers. 5. aliq. passim. In confirmationem autem Vgolinus de censuris, tab. 2. cap. 22. num. 1. adfert cap. penultimum, De sententia excommunicationis, vbi excommunicatus dicitur à communione se paratus; nec distinguitur à qua: atque vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Itemque cap. Illud, De Clerico excommunicato, & cap. Engeltrudam 3. quæst. 4. Admonet quoque in sequenti num. 2. istud procedere etiam in eo qui tantum per famam, se excommunicatum esse nouit, & in num. 3. procedere etiam respectu aliorum excommunicatorum: ita vt nequeat cum eis, vt nec cum ceteris fidelibus conuersari. Adde procedere quoque etiam si excommunicatus sit occultus, prout expressit Alphonsus à Castro in lib. 2. De potestate legis penalis, cap. vlt. conclus. 2. Et ratio est, quod Extraneus ad euitanda ne quidem, tali faueat.

Admonet etiam idem ibidem: itemque Nauar. De penit.